

Megjelenik e lap mindennap,
pénteket kivéve.

Előfizetési ár:
Helyben a hátralévő színidényre 2 frt. 50 kr.
Vidékre " " 3 " — "
Helyben egy óra 1 " oszt. ért.

Mindenemű hirdetések elfogad-
tatnak: kétszer hasábozott sorért
5 újkr., ismétléseknél 3 újkr.
Kincstári díj minden hirdetésről 30 újkr.

Az angolok karakteristikája.

Emerson „angliai vázlatok“ című munkájából.

(vége.)

Anglia mesterséges úton bir mindazzal, a mit a természet tőle megtagadott. Az ananász, narancs, szőlő olcsóbb Covent Gardenben, mint a földközi tengeren. Az egész ország mint egy virágágy alagsövezve, felárkolva, gereblyélve és trágyázva van. A lég a kitűnő földművelés által szelidebb s a szerfölötti szénélegetés által szárazabb lett.

A gőz angol születésű. Fon, kovácsol, fűrész, olvaszt, szivattyuz, öröl, ás és szánt. Közlebről a parlamentbe fogják küldeni törvények alkotására.

Azon tulajdont, melyet az angol leginkább becsül lovában, ő maga is nagy mértékben bírja, i. i. a hátorságot. Mindenkiné saját véleménye van s azt kíván mindenkitől. Rendszerességet és abszoltt szilárdtságot várnak minden embertől.

Egy dolog bizonyos: Anglia nem félénk lelkek számára van teremtve, s e szó „ingatagság“ hiányzik az angol szótárakból.

Az angol bir azon kitartással, melyet csak az elhatározott jellem adhat, a mit birni akar, annak sajátjává kell lenni, s ha egy pinczérnél reggelijét rendeli meg, e mellett oly meredten néz reá, mintha szemeinek tengelyei amannak koponyájához volnának szegezve. Senki nem törődik a másikkal. Mindenki azt és úgy cselekszik, a mint kedve tartja, helyesen, helytelenül, józanon vagy tulozva, senkit nem kérdez, és senki nem kérdi őt. E szigetlakók mindenike külön szigetet képez, s szinte sértés, ha valaki reá néz, a nélkül, hogy bemutatva lenne, de a bemutatás, szentség; emél nincs hidegebb, feszebb jelenet.

A formaság mindenek előtt való, e szó: propriety, angol értelemben lefordíthatatlan. Sőt a comfortnak is, mely csaknem szívükhöz nőtt, ez előtt hátra kell maradni. Az angol comfort meghódítá a világot, az angol hányasság elérhetlen

példánykép. De egy országban sem ragaszkodik a férfit anyira házához s atyai mezőjéhez. Ha teheti jószágot vásárol és várat épít, a közép-rendben mitsem kimét házából. Kívül minden beültetve van, belül szőnyegek, faragványok, képek és szép butorok diszesítik szobáit. Lakát széppé varázsolni oly szenvedély, mely mindent túlél.

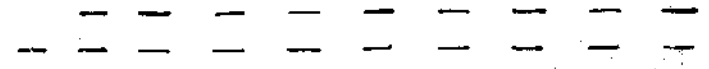
Az angol család egy szentség. Anglia kedvező körülmények között a világ legszebb aszszonyait állítja elő, kik férjeiket föllekesítik és megnemesítik. A két nem közti viszony sehol nem oly gyöngéd, oly nemes, mint itt. Egy mors. Hutchinson, egy lady Russell életből merített képeit egy regényhősnő sem éri utól. A háziasság a gyökér, mely a nemzet hatalmas törzsének a legegészségesebb táplálékot adja. Jellemző a ragaszkodás, a hagyományos ősatyai szokásokhoz; a Bath-rend lovagjai még ma is „a védtelen nőknek segélyt nyújtani” esküsznek. Hasonbéri és társasági szerződéseik száz évre, egész életre terjednek, vagy pedig örökölhetők. E vonzalom az állandósághoz, e „nolumus mutari” a politikai életben, jog, törvény és vallásban ismét feltalálható. A megelőzés (Præcedenz) jogczim, a vallást és politikai véleményt öröklik a családban.

Anglia jelképét helyesen egy tengeri kagylónak kellene ábrázolni, nemcsak mivel hatalmát hullámokra építve tünteti föl, hanem mivel ez is kemény, hevégzett és zárkózott. A már egyszer bevett szokások, szentek. A „Propriety” (illemesség) éppen oly nélkülözhetlen, mint a fehérnemű; az „illemetlen” egy száműzetési ítélet. De e fényházt drágán vásárolják meg. Az angolok anyagisága az öök fás magokviseletében elérhetlen. Van valami halottias, hangjaik kevély és elutasító modorában, mely mintegy kiáltani látszik nekünk „Lasciate ogni Speranza.” Az illemesség e Gibráltárában eltörleszolja magát a közepszerűség, s megkeményedik mint a gyémánt. A divatos angol olyan, mint egyike ama szép, aranyos fénybőrbe kötött, gyöngéd czifrázatokkal díszített s vastag velin-papírra nyomott — emléklapoknak, mely alkalmas a delnök és hercegek kezeibe, de nem bír semmi becses tartalommal.

A francia követelést, szeleskedést, esztelenséget, érzélgősséget és nagy — de üres szökat gyűlölik; a nemzet általában igazságszerető, német hűség uralkodik mindenütt. Mindenki szentnek tartja szavát, mint a bibliát. A legvadabb állatok a legbecsületesebbek. A jó állati alkalmegengedi igaznak lenni. Ritkán ígérnek valamit, de szavukat mindig megtartják.

Nagy embereiknek nevei s ezek czimereinek jelszavai tanuskodnak Anglia igazságszeretéről. Alfred „veridicus” melléknévvel bírt; a Fairfásoknak: „fate fac;” a Fieneknek: „szólj és pecsételd meg szavadat; a De Vereknek: „vero nil verius” volt jelszavuk.

Az angol kerüli a nagyobbítást vagy kisebbitést, nem bókol, az ékszert nem szereti, és ha viseli, akkor annak valódinak kell lenni. Egyik hisz a másiknak. Napoleont gyűlölték, mivel uralkodását hazugság és ámtásra, himfeny és fennhangzó hadjelentésekre alapítá, mivel a háboru volt eleme. A mutatóványok és tűzijátékok nem adnak kárpóllást az ember és vagyonban megtizedelt országnak.

Hallgatagok, mogorvák, derűtségek csak lázrohannak látszik. „Ils s'amusaient tristement, selon la contume de le ur pays” mondja Froissart. Továbbá ábrándosok és életuntak. Sehol egy birodalomban sem volna lehetséges napokig szűk kocsiha zárkózva lenni egy nagy társasággal, a nélkül, hogy csak egyetlen szó is zavaráná a csendet. Swedenborg állítása szerint az angolok, az égben különválva laknak. Kitaratólag szeretnek és gyűlölnék, barátságosan vagy erőszakkal ke e-ztől visznek minden, vitézek s szellemileg és testileg miként köfal állanak a békében egy mint a csatában.

„A bábok jól vivnak” — mondá Wellington, gárda tisztjeiről; nem rettennek vissza semmi veszélytől, s szeretik a szolgálatot, mely napfényt és becsületet kíván. Testi erejük túlbősége szüli az ép humort, melyet a legnagyobb komolyságba foglalnak. A brit, Minos arczatával rohan a legferdebb bolondságokba. A legbecsebb magot a legdurvább hüvelybe rejt; ha segélyért kéred, nemet mond és szolgál neked, s köszöneted terheli őt. Ha az angol valami ügyért feláldozza magát, akkor szilárd elhatározással néz szemébe a sorsnak, melyet megvet. Hasonlítsuk az angol és francia sajtót, ennek czifra szavait, érzélgősségét és felsuvalkodottságát amannak méltóságával, szilárd fellépésével és nyugodtságával. Az angol csendesen, kitaratólag dolgozik; elméjének úgy, mint gépének kerekei jól vannak olajozva. A legnagyobb elhatározásokra képes, melyek más nemzeteket bámulásba ejtenek. Ha egykor a nagy kérdés: zsarnokság vagy szabadság, keleti Európától a gyakran jószolt, nem obajtott megoldásra találta, s az angol mivelődést fenyegetné, akkor a tenger ezen királyai, mikint őscik a normannok, házi isteneiket ismét úszó váraikra

biznák s uj hazát és uj ezredéves hatalmat találnának gyarmataikban.

Az angol nemzet általában humoristikus. Mindenki saját, gyakran igazán esztelen szeszélyei szerint él, s bizonyosan még egy neveléses vállalat sem létezik, melynél valami angol nem örököltette volna magát. Jogával büszkélkedve, mindent tehetni a mi neki tetszik, ennek megbizonyítására gyakran a legsztelenebb tetteket viszi véghez. Megvet minden más nemzetet, hol ez eset nem fordul elő; legnagyobb dicsérete: „so Englisch.“ Névszerint Franciaország volt mindig a fekete tábla, melyre Albion fia örömet fölirta kitünő tetteit. London neki nem elég otthon, hanem a hova megy, mindenüvé magával viszi; más utazó alkalmazza magát az idegen országok erkölceihez és szokásaihoz, de mr. Bull, nem. Élhet Berlin, Nápoly, Moszkau vagy Hongkongban, mindig hat órákor és pedig angol ételleket fog ebédelni. Szilárd elve: senkit nem utánzani s mindig eredetinek maradni; de ez eredetiség egyszermind mindenkit képessé tesz, saját erejét a hozzá legillőbb módon zsákmányolni ki és elsőnek maradni; második embert egész Angliában hasztalan keresnének. Egyik nevezetes vonás még, a nemzetiséggel kérkedés.

M... hoz.

Hervad lombja életem fájának,
Mint virág, melyet vihar kitép;
Összezúzta a bú vad viharja,
Nincsen rajta már egy ág is ép.
Messze tűnt reményem mint az álom,
Enyhem, nyugtom újra hol találom?

Szerelemnek tündér fonalával
Fűztem hozzád, lányka, szívemet;
Általad szeretve, üdv mosolya
Sugározta által életemet;
Elbogyál! remény, üdv elhagyának,
Hervad lombja életem fájának!

IG. PÁLL SÁNDOR.

Vegyesek.

— A keresztyén hitnek ezer éves ünnepét Csehországban ez évben ülik meg, a protestánsok úgy mint a katolikusok egyszerre.

— A játékbank Spanában 1859-ben 1,360,000 frankot jövedelmezett, 300,000 frankkal többet mint 1858-ban (szép haladás!). A levont költségek után a netto jövedelem felét kapja az állam, a másik felét

20 százalékot, tehát 200,000 frankot kap a város, a többi a részvényesek nyeresége. (csunya Geschäft!)

— Egy fiatal kereskedői könyvvezető Lyonban az uj évre látogató jegyeket nyomtatott, s azokra saját arzképét fényképezteté. Barátai közül egyik nagyszámú példányt elcsent tőle, s mindenik alá ezt írta: „N. N. 28 éves, francia, és be van oltva, házasodni kíván. Százezer frank jegypénz. Határozott árak. Semmi hitelezés. Jó recomandatiok. Garantizott moralitás. Minden estvo található X***-ben a zenekar mellett“, és e jegyeket minden oly kereskedőházhoz elküldé, hol eladó leányok vannak. Furcsa lenne, ha az elméncz jó barát egy szép és gazdag nőt szerezne e csiny által barátjának.

A paczalos színész.

Feszelegve pödörte bajuszát, és huzta vonta csipején a frakkot, valami hódító positurába akarván tenni magát a szemben levő ház kapujában álló szép leány előtt egy színész társaság szerelmes színésze egy kis palócz városban; s éppen a kis kapu küszöbére lépett bájosan oldalt dőlve a kapufélfához, s a leánykára szögezé villámlo szemét, midőn házi gazdájának inasa egy messze álló kis subanczozal efféle párbeszédet folytat kiáltozva és selypen:

„Pitta — hej — Pitta tee.“

„No — no.“

„Hoá meesz?“

„Két garas ára paczalér.“

„Kinek hee?“

„Hát ennek a diatrista komédiásnak ee.“

A diatrista komédiásnak sem kellett több, mint ha a tüzes menykő ütött volna le az orra előtt, úgy vissza ugrott a szobába.

É r k e z t e k.

- 19/1 Marienseei Mancz József, bányab., Jakabhegyről.
Walter Benő, cs. k. bányatiszt, Claustalból.
Deáki Izsák, kereskedő, B.-Hunyadról.
Ponori Gyula, földbirtokos, Háczeigről.
Felszegi Samu, földb., Kocsárdról.
Bülgözdí Sándor, földb., Kis-Petriből.
Biró Ferencz, földb., Fel-Egregyéről.
Biró Pál, földb.,
Péter György, földb., Belényesről.
Jasmagi Gábor, földb., Bécsből.
Papp Miklós, földb., Faragóról.

E l u t a z t a k j:

- 19/1 Pálfi Pál, magányzó, Dézsre.
Truppel Ferdinánd, cs. k. ker. főnök, Hidalmásra.
Bányai Miklós, kereskedő, Szamosujvárra.
Szigethi Miklós, földb., Tordára.
Benedek Miklós, földb., Botházára.
Miske Ferencz, földb., Alsó-Szent Mihályfalvára.
Mózsa Sámuel, földb., Aranykútra.
Orbók Ferencz, földb., Keczedre.
Papp Márton, földb., Aranykútra.
Kun János, földb., Kolozsra.
Szentkirályi Gábor, földb., Kőokra.

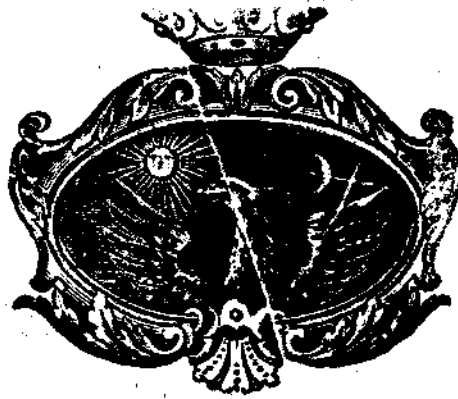
Tulajdonos és felelős szerkesztő: HAVI MIHÁLY.

PRIELLE CORNELIA ASSZONY MINT VENDÉG.

4-dik bérlet

3-ik szám.

NEMZETI

SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélyvel.

Kolozsvártt, ma, vasárnap, január 22-én, 1860.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHÁLY igazgatása alatti
dalszintársaság által

PRIELLE CORNELIA asszony 7-dik fellépteül
adatik:

A Czigány.

Eredeti népszinmű dalokkal, 3 felv. — Irta Szigligeti, zenéjét Dopler Ferencz.

S z e m é l y z e t .

Várhegyi földesur	— — —	Turesányi.		Kisbíró	— — — — —	Alajos.	
Kurta, agg legény	— — —	Simonyi.		Kondorné	— — — — —	Alajosné.	
Gyuri, unoka öcsese	— — —	Tar.		Sára	} paraszt leányok	Pataki Róza.	
Márton, paraszt gazda	— — —	Vadász.		Panni		— — — — —	Szabó Eszter.
Rebeka, felesége	— — —	Bodorúné.		Erzsi	— — — — —	Cser Julia.	
Évi leánya, első férjétől	— — —	Langh Mari.		Egy öreg	— — — — —	Szabó M.	
Zsiga, cigány	— — —	Gyulai.		Násznagy	— — — — —	Tótfalusi.	
Peti	} gyermekei	Paulai.		} vőfény	1-ső	— — — — —	Felix.
Rózsi		Prielle Cornelia assz.			2-ik	— — — — —	Szücs.
Ferke, urasági hajdu	— — —	Gerecs.					

PRIELLE CORNELIA asszony, a pesti nemzeti színház tagja, fennjelelt szerepben a t. cz. közönség kegyébe ajánlja magát.

Fridrichné, Komáromi, Sch. Minka betegek.

Helyek ára: Zártszék 70 kr. Földszint 42 kr. Aliszti jegy 21 kr.
Karzat 18 kr. osztr. ért.

Kezdeté tel 7 órakor, vége 9 után.